

บทที่ 5

บทสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาแนวความคิดเรื่องสัตยาเคราะห์ของมหาตมะ คานธี ในการแก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธี ผู้วิจัยได้ศึกษาทัศนคติของมหาตมะ คานธีเรื่องสัตยาเคราะห์ เน้นการแก้ไขปัญหาด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคมด้วยสันติวิธี ตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ข้างต้น ผลการศึกษาพบว่า มหาตมะ คานธีโดยตัวท่านเองเป็นฮินดู กล่าวคือท่านได้รับอิทธิพลของศาสนา ปรัชญาและสังคม วัฒนธรรมของศาสนาฮินดู ขณะเดียวกันท่านก็ได้รับอิทธิพลจากนักคิด นักปรัชญาชาวตะวันตก คือ รัสกิน ธอโร และดอลสตอย ท่านจึงสังเคราะห์หรือผสมผสานทัศนคติทั้ง 2 กระแส เข้าด้วยกัน ผลจากการบูรณาการของท่านจึงกลายเป็นสัตยาเคราะห์ ซึ่งเป็นแนวคิด หลักการและวิธีการแก้ไขปัญหาต่างๆ ด้วยสันติวิธี โดยมีศาสนาและปรัชญาฮินดูเป็นฐาน เสริมด้วยหลักการของเซน พุทธ คริสต์ และอิสลาม

แนวความคิดทางด้านปรัชญาศาสนาของมหาตมะ คานธี เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการกระทำทุกอย่างของคนเรา ศาสนาของมหาตมะ คานธี หมายถึงศาสนาธรรมที่เป็นรากฐานของศาสนาทั้งหลาย ศาสนาที่สามารถเปลี่ยนจิตใจคนได้ ไม่ใช่ศาสนาตามรูปแบบทั่วไป ศาสนาในที่นี้ไม่มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก ศาสนาต้องมี ความเชื่อมั่นในการเป็นอยู่ของสากลจักรวาลอย่างมีศีลธรรม และเป็นระเบียบเรียบร้อย ศาสนาที่มหาตมะ คานธี หมายถึงนี้ คือ บูรณาการสาระสำคัญของศาสนาฮินดู ศาสนาอิสลามและศาสนาคริสต์ แต่ไม่ได้เป็นปฏิปักษ์ต่อศาสนาใด ตรงกันข้าม ศาสนาที่มหาตมะ คานธี กล่าวถึง ประสานทุกศาสนาเข้าด้วยกัน และสร้างความเป็นจริงแก่ทุกศาสนา มหาตมะ คานธี ได้ขึ้นชื่อว่าเป็นนักการศาสนา เนื่องจากท่านได้ศึกษาแนวคิดศาสนาต่าง ๆ เช่น พุทธ คริสต์ อิสลาม จากการศึกษาศาสนาต่าง ๆ ทำให้ท่านได้พบว่าที่จริงแล้วทุก ๆ ศาสนามีจุดมุ่งหมายที่เหมือนกัน เพียงแต่วิธีการที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายมีความแตกต่างกันบ้าง ผู้ใดเข้าถึงหัวใจของศาสนาตนเองได้ ผู้นั้นย่อมจะเข้าถึงหัวใจของศาสนาผู้อื่นได้เช่นเดียวกัน

ในทัศนะของมหาตมะ คานธี กิจกรรมทุกอย่างของท่านไม่ว่าจะเป็นเรื่อง การดำเนินชีวิต การต่อสู้ทางการเมือง เรื่องเล็กน้อยหรือเรื่องใหญ่ก็ตาม ทุกสิ่งทุกอย่าง ต้องดำเนินควบคู่ไปกับศาสนาและศีลธรรมเสมอ ดังนั้น มหาตมะ คานธี จึงได้ใช้ ศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมือง

แนวความคิดทางด้านปรัชญาการเมืองของมหาตมะ คานธี เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสิทธิเสรีภาพของประชาชน ประชาชนทุกคนการมีสิทธิแสดงความคิดเห็นต่อการปกครองของรัฐ รัฐที่ดีต้องให้ความยุติธรรมแก่ประชาชน พื้นฐานที่ดีของรัฐ คือ ความสงบเรียบร้อยทุกคนเคารพในกฎหมาย และอำนาจอธิปไตย รัฐควรให้สวัสดิการที่ดีและต้องสร้างความสามัคคีต่อคนทุกชั้นทุกศาสนา พื้นฐานความคิดทางการเมืองของมหาตมะ คานธี เน้นที่การเชิดชูเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชาติ แต่หากท่านพยายามที่จะละทิ้งประเพณีเก่าแก่โบราณที่ขัดขวางต่อการพัฒนาประเทศเช่น การถือระบบวรรณะเป็นต้น มหาตมะ คานธีเป็นทั้งนักการเมือง นักการศึกษาและนักปฏิรูป กล่าวคือ ท่านได้นำหลักศีลธรรมทางศาสนาเข้ามาพัฒนาควบคู่ไปกับกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งตามทัศนะของมหาตมะ คานธี การเมืองและศาสนาเป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้ การเมืองที่ปราศจากศาสนาเป็นเรื่องที่ปราศจากความหมาย บุคคลใดที่เห็นว่าศาสนาไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง บุคคลนั้นย่อมไม่เข้าใจถึงศาสนา และจากการที่ท่านได้นำหลักศาสนาเข้ามาปฏิบัติร่วมกับกิจกรรมทางการเมือง ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างความคิดของชาวตะวันตกที่มุ่งเน้นการพัฒนาแต่เพียงวัตถุ ต่างจากมหาตมะ คานธี ที่ต้องการพัฒนาทั้งวัตถุและจิตใจไปพร้อมๆกัน ข้อบ่งชี้ที่มหาตมะ คานธี ให้ความสำคัญระหว่างศาสนากับการเมือง ทำให้พบว่ามหาตมะ คานธี แท้ที่จริงแล้วท่านเป็นนักศาสนาที่แฝงตัวเองอยู่ในรูปแบบของนักการเมือง หลักศีลธรรมทางศาสนาของท่านไม่ได้เป็นแต่เพียงอุดมการณ์อันเลื่อนลอย หากแต่ต้องนำมาทดลองปฏิบัติในชีวิตจริงภายใต้บริบททางสังคมการเมืองเสมอ และระหว่างความสัมพันธ์ของศาสนากับการเมือง หรือ การสรุปว่าศาสนากับการเมืองเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนั้น เป็นรากฐานสำคัญที่แสดงให้เห็นว่า มหาตมะ คานธีนั้นเน้นการกระทำเป็นนักปฏิบัติและเป็นผู้ปฏิรูปสังคมนั้นที่ไว้ความรุนแรง

แนวความคิดเรื่องสัตยาเคราะห์เป็นหลักการหนึ่งที่มหาตมะ คานธี ได้คิดค้นขึ้นมาเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาทางการเมือง โดยสัตยาเคราะห์มีพื้นฐานมาจาก

แนวคิดปรัชญาศาสนาของท่าน สัตยาเคราะห์มีรากฐานมาจากสัจจะ และอหิงสา ทั้ง 3 สิ่งเปรียบเสมือนมุมทั้ง 3 ของสามเหลี่ยม ที่มีความสัมพันธ์กันในทุก ๆ ด้าน คำว่าสัจจะ สัจจะ สัตยะ หรือความจริงที่คำที่มหาดมะ คานธี ใช้เรียกแทนพระผู้เป็นเจ้า ท่านพอใจที่จะกล่าวว่าสัจจะ คือ พระผู้เป็นเจ้ามากกว่าที่จะกล่าวว่า พระผู้เป็นเจ้า คือ สัจจะ

พระผู้เป็นเจ้าสำหรับมหาดมะ คานธี เป็นสิ่งสูงสุดในชีวิตที่ท่านต้องการบรรลุ กิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการรับใช้เพื่อนมนุษย์ กิจกรรมทางการเมืองหรือศาสนา ล้วนมีเป้าหมายอยู่ที่การบรรลุถึงพระผู้เป็นเจ้า ความเชื่อความศรัทธาในพระผู้เป็นเจ้า เป็นสิ่งที่เหนือกว่าเหตุผล มหาดมะ คานธี ได้กล่าวว่าท่านเองไม่เคยพบกับพระผู้เป็นเจ้า แต่ท่านได้ยึดมั่น ศรัทธาที่มีต่อพระผู้เป็นเจ้า ท่านเชื่อว่าผู้ที่เชื่อมั่นในพระผู้เป็นเจ้า ย่อมกระทำแต่ความดี

คุณลักษณะสำคัญของพระผู้เป็นเจ้า คือ สัจจะ ความรัก และความเมตตา พระผู้เป็นเจ้า คือ จริยธรรม ศิลธรรมและความไม่ขลาดไม่กลัว พระองค์เป็นพลังของชีวิตที่ให้ความสว่างไสวกับชีวิต พระองค์ทรงเป็นทุกอย่าง แม้แต่ความไม่เชื่อในพระผู้เป็นเจ้า พระองค์ทรงเป็นพระผู้เป็นเจ้าที่มีตัวตนสำหรับผู้ต้องการแสวงหา พระองค์ทรงเป็นสารัตถะที่บริสุทธิ์ และพระองค์ทรงเป็นนักประชาธิปไตยที่ยิ่งใหญ่ที่สุด เพราะพระองค์ได้ประทานสิทธิเสรีภาพให้กับมนุษย์ในการเลือกกระทำความดีหรือความชั่ว คุณลักษณะเหล่านี้เป็นคุณลักษณะของพระผู้เป็นเจ้าในศาสนาฮินดูตามทัศนะของมหาดมะ คานธี

ส่วนคำว่าสัจจะในศาสนาเซน หมายถึง สัจจะหรือการพูดแต่ความจริงเท่านั้น สัจจะในศาสนาเซนไม่ได้มีความหมายอย่างเช่นในศาสนาฮินดูที่ถือว่าสัจจะ คือ พระผู้เป็นเจ้าเพราะศาสนาเซนเป็นศาสนาอเทวนิยม ที่ปฏิเสธการมีอยู่ของพระผู้เป็นเจ้า และถึงแม้ว่าศาสนาเซนไม่มีการนับถือพระผู้เป็นเจ้า แต่มหาดมะ คานธีได้ยึดหลักคำสอนในเรื่องอหิงสา ซึ่งเป็นธรรมะสูงสุดของศาสนาเซน ทำให้เห็นว่ามหาดมะ คานธี น่าจะนับถือศาสนาเซนด้วยเนื่องจากท่านเทศน์ในหลักอหิงสาเป็นอย่างมาก แต่โดยทั่วไปมักเป็นที่เข้าใจว่าท่านนับถือแต่เพียงศาสนาฮินดู

อหิงสาเป็นรากฐานอีกประการหนึ่งของสัตยาเคราะห์ ความหมายทั่วไปของอหิงสา คือ การไม่ฆ่า ไม่ทำร้าย ไม่เบียดเบียน ตรงข้ามกับหิงสาที่มีความหมายถึงการเบียดเบียน การทำร้าย อหิงสาในทัศนะของมหาดมะ คานธี ก็มีความหมายไม่ต่างจาก

ความหมายทั่วไปของอหิงสามากนัก เพียงแต่ท่านได้เสนอความคิดเกี่ยวกับอหิงสาให้กว้างออกไปอีกโดยให้ความหมายของอหิงสาทั้งด้านบวกและด้านลบ ในด้านบวก อหิงสา หมายถึง ความรัก ความเมตตาที่ยิ่งใหญ่ ในด้านลบอหิงสา หมายถึง การไม่ฆ่า ไม่เบียดเบียน ไม่ทำร้ายทั้งกาย วาจาและใจ

มหาตมะ คานธียึดอหิงสาเป็นวิถีทางปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงสัจย์ ความสัมพันธ์ของสัจยะ และอหิงสาเปรียบเสมือนเหรียญที่มี 2 ด้าน ใครจะสามารถบอกได้ว่าด้านไหนเป็นหัว ด้านไหนเป็นก้อยอหิงสาจึงเป็นเสมือนวิถีทางและหน้าที่สูงสุด และสัจย์คือพระเจ้าหรือจุดหมายปลายทาง

อหิงสาเป็นหลักสากล สามารถนำมาใช้ได้ทุกที่ ทุกเวลาไม่จำกัดเพศและวัย อาศัยแต่เพียงความจริงใจเจตนาที่บริสุทธิ์ และสิ่งสำคัญต้องมีความศรัทธาในพระเจ้า เพราะความศรัทธาในพระเจ้าจะนำไปสู่ความรักต่อเพื่อนมนุษย์ มหาตมะ คานธี ได้กล่าวถึงศรัทธาในอหิงสาว่าเป็นศรัทธาที่มากเท่าๆ กับสัจจะ สำหรับมหาตมะ คานธี แล้วสัจจะและอหิงสามีความหมายเช่นเดียวกัน

สัตยาเคราะห์เป็นแนวความคิดที่มหาตมะ คานธีรังสรรค์ขึ้นมาโดยได้รับอิทธิพลจากศาสนาและนักคิดชาวตะวันตกทั้ง 3 ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สัตยาเคราะห์เป็นหลักการที่นำมาปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้เป็นไปอย่างสันติวิธี รากฐานของสัตยาเคราะห์มาจากสัจย์และอหิงสา ปฏิบัติการสัตยาเคราะห์เป็นปฏิบัติการที่ไร้ความรุนแรง สัตยาเคราะห์ได้นำเอากฎของความรักมาใช้ทางการเมืองเพื่อต่อต้านอำนาจรัฐและเรียกร้องความยุติธรรม เป้าหมายของสัตยาเคราะห์ คือ ความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นและปราศจากการใช้กำลังความรุนแรง รูปแบบของสัตยาเคราะห์มีหลายรูปแบบ เช่น การไม่ให้ความร่วมมือ การตื้อแพ่งและโครงการสร้างสรรค์ รูปแบบสัตยาเคราะห์นี้ จะมีความสมบูรณ์ได้นักสัตยาเคราะห์ต้องยึดมั่นในสัจย์หมั่นสวดมนต์ภาวนาต่อพระเจ้า นักสัตยาเคราะห์ต้องอดทนยอมรับความทุกข์ทรมานที่เกิดจากการกระทำของฝ่ายตรงข้ามและปฏิเสธความโกรธ เกลียด ต่อฝ่ายตรงข้ามพร้อมทั้งจะต่อสู้ในเรื่องที่ถูกทำนองครองธรรม

ผลจากการคิดค้นแนวความคิดเรื่องสัตยาเคราะห์ มหาตมะ คานธีจึงได้นำสัตยาเคราะห์มาแก้ไขปัญหาทางการเมือง ทำให้สามารถมองเห็นถึงพื้นฐานความคิดของมหาตมะ คานธีที่สามารถนำหลักศีลธรรมทางศาสนา เข้ามาประยุกต์ใช้กับกิจกรรม

ทางการเมือง ในการต่อสู้แบบไร้ความรุนแรง เช่น การไม่ให้ความร่วมมือ การคือแผ่ง เพื่อเรียกร้องความยุติธรรมจากรัฐบาล การปฏิบัติสัตยาเคราะห์ มีการขยายวงกว้างขึ้น จากการปฏิบัติที่ถูกต้องชัดเจน ที่ช่วยให้ประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และได้รับการยอมรับ จุดเด่นสำคัญอีกประการคือ ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ของมหาตมะ คานธี ได้แก่การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติสัตยาเคราะห์ เพราะพลังประชาชนเป็นพลังแห่งอำนาจความยิ่งใหญ่ เห็นได้จากการดำรงอยู่ของรัฐบาล กล่าวคือ รัฐบาลสามารถดำรงอยู่ได้ โดยอาศัยความร่วมมือ ร่วมใจของประชาชน หากเมื่อใดก็ตามที่ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือกันอย่างพร้อมเพรียงเมื่อนั้นการทำงานของรัฐบาลจะประสบกับปัญหาและหยุดชะงักในทันที ความชาญฉลาดของมหาตมะ คานธี อยู่ที่ว่าการจัดให้ประชาชนรู้จักใช้ความสามัคคีบนพื้นฐานของความรักและอหิงสาไม่มีการแบ่งชนชั้นวรรณะในการร่วมปฏิบัติการสัตยาเคราะห์ ผลจากแนวคิดของมหาตมะ คานธี ทำให้สัตยาเคราะห์มีผลวิตรกกว้างขึ้น โดยความร่วมมือจากพลังประชาชน

จากการวิเคราะห์ความคิดของมหาตมะ คานธี ทุกสิ่งทุกอย่างในการกระทำของท่าน ล้วนมีเป้าหมายอยู่ที่พระผู้เป็นเจ้าเท่านั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการวิจัย คือ ถ้าผู้ที่ไม่ได้นับถือในศาสนาเทวนิยม เช่น ศาสนาพุทธจะสามารถนำสัตยาเคราะห์มาปฏิบัติได้หรือไม่ทั้งที่มหาตมะ คานธีให้ความหมายต่อสัตยาเคราะห์ว่าเป็นกฎแห่งความรัก ที่สามารถปฏิบัติได้ทุกที่ทุกเวลาไม่จำกัดเพศและวัย

ในประเด็นที่น่าสัตยาเคราะห์มาปฏิบัติทั้ง 3 กรณี พบว่าแนวความคิดเรื่องสัตยาเคราะห์ของมหาตมะ คานธี สามารถใช้แก้ไขปัญหาทางการเมืองได้จริง ดังเช่นกรณีการต่อต้านกฎหมายเกลือ ที่แสดงให้เห็นความยุติธรรมของรัฐบาลที่เรียกเก็บภาษีเกลือ ซึ่งเป็นสิ่งที่ธรรมชาติให้มาและประชาชนสามารถทำกินเองได้ แต่รัฐบาลกลับออกกฎหมายจำกัดการทำเกลือ และให้ประชาชนซื้อเกลือเพื่ออุปโภค บริโภคจากรัฐบาล การกระทำของรัฐบาลในครั้งนี้เป็นการเอาใจเปรียบประชาชน และถือเป็นการละเมิดเสรีภาพในการทำเกลือเพื่ออุปโภค บริโภคของประชาชน กรณีที่ 2 กรณีการคัดค้านรัฐบาลแห่งรัฐบอมเบย์ในการเก็บภาษีที่ไม่เป็นธรรมกับชาวนาในตำบลบาร์โดลี ในกรณีนี้ถือว่ารัฐบาลขาดความยุติธรรมในการปกครอง กล่าวคือ การเรียกเก็บภาษีเพิ่มของรัฐบาล ไม่ได้ทำการศึกษาข้อมูลอย่างถูกต้อง ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน และแสดงให้เห็นถึงการทำงานของรัฐบาลที่ขาดความรับผิดชอบ กรณีที่ 3 กรณี

การต่อต้านระบบวรรณะในรัฐทราวานคอร์ กรณีนี้เป็นการชี้ให้เห็นถึงปัญหาทางสังคมในเรื่องสิทธิมนุษยชน และความเสมอภาค ดังนั้นการต่อสู้เพื่อเสรีภาพ ความยุติธรรม และความเสมอภาค โดยวิธีการสัตยาเคราะห์เป็นวิธีการที่ได้ผลดังตัวอย่างที่เสนอมานในบทที่ 4 แม้ในบางครั้งการปฏิบัติการสัตยาเคราะห์อาจประสบปัญหาบ้างแต่มหาตมะคานธียังคงยึดมั่นในศรัทธาและตั้งใจ ที่จะเปลี่ยนแปลงสังคมในประเทศอินเดียให้ดีขึ้น การยึดมั่นและความตั้งใจนี้เองที่นำมาหาคณะ คานธี ประสบความสำเร็จในการต่อสู้ด้วยสันติวิธี

อภิปรายผล

กรณี 3 กรณีที่เสนอไว้ข้างต้น (บทที่ 4) ชี้ให้เห็นว่าสัตยาเคราะห์ไม่ใช่เรื่องเพื่อฝัน แต่เป็นเรื่องที่เราสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับเหตุการณ์ หรือปรากฏการณ์จริงทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมได้ ดังเช่น

กรณีการต่อต้านกฎหมายเกลือชี้ให้เห็นว่า การต่อสู้ด้วยหลักและวิธีการสัตยาเคราะห์คือ การเดินทางไกลต่อต้านการเก็บภาษีเกลือด้วยเท้าเปล่า พร้อมกับการถือแฟงโดยการฝ่าฝืนผลิตเกลือ พฤติกรรมเหล่านี้ล้วนแต่เป็นการต่อสู้ด้วยสันติวิธี เพราะไม่เป็นการใช้ความรุนแรง ไม่ใช้อาวุธ ไม่มีการทำร้าย และสุดท้ายมีการเจรจาข้อยุติ เหตุการณ์ครั้งนี้จึงเป็นไปอย่างสันติวิธี

กรณีการคัดค้านรัฐบาลแห่งรัฐบอมเบย์ในการเก็บภาษีที่ไม่เป็นธรรมกับชาวนาในตำบลบาร์โคลีชี้ให้เห็นว่า ประชาชนได้ใช้วิธีการสัตยาเคราะห์ คือ การไม่ยอมจ่ายภาษี พร้อมกับยอมให้เจ้าหน้าที่ตำรวจยึดสิ่งของ ในกรณีนี้ชี้ให้เห็นว่า ประชาชนคือแฟงที่จะไม่จ่ายภาษีแต่หากยอมให้เจ้าหน้าที่มายึดสิ่งของ สุดท้ายเจ้าหน้าที่และรัฐบาลจึงยอมรับฟังเสียงจากประชาชนและตกลงหาข้อสรุป โดยการยกเลิกการเก็บภาษีที่ไม่เป็นธรรม เหตุการณ์ในครั้งนี้จึงเป็นไปแบบปราศจากความรุนแรง

กรณีการต่อต้านระบบวรรณะในรัฐทราวานคอร์ ในกรณีนี้วิธีการของสัตยาเคราะห์ คือ การยืนอย่างสงบบริเวณหน้าโบสถ์ศักดิ์สิทธิ์เป็นเวลานาน ผู้ปฏิบัติสัตยาเคราะห์ต้องใช้ความอดทนต่อการดูหมิ่น การทุบตี และการทำร้ายจากฝ่ายตรงข้าม แต่สุดท้ายฝ่ายตรงข้ามเกิดความสงสาร เห็นใจในความพยายาม ความอดทนของผู้

ปฏิบัติสัตยาเคราะห์จึงตกลงอนุญาตให้ผู้ปฏิบัติสัตยาเคราะห์สามารถใช้ทางเส้นได้ และผลจากการปฏิบัติสัตยาเคราะห์ครั้งนี้ ยังส่งผลให้การต่อต้านระบบวรรณะในอินเดียมีความเข้มแข็งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัยทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าสัตยาเคราะห์เป็นวิธีการต่อสู้ทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพและปราศจากความรุนแรง สัตยาเคราะห์น่าจะเป็นทางเลือกใหม่สำหรับใช้แก้ไขปัญหาความรุนแรงในกรณีต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเล็กน้อยหรือเรื่องใหญ่ ผลลัพธ์จากการใช้แนวความคิดเรื่องสัตยาเคราะห์ของมหาตมะ คานธี ในการแก้ไขปัญหาไม่ได้ทิ้งร่องรอยความสูญเสียอะไรเลย ตรงข้ามกับการแก้ไขปัญหาในปัจจุบันที่ใช้กำลังอาวุธต่อสู้ตอบโต้กัน สิ่งที่ได้รับการใช้ความรุนแรงคือการสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินอย่างมหาศาล อีกทั้งการใช้กำลังอาวุธซึ่งปัจจุบันอาวุธถูกผลิตให้มีประสิทธิภาพทำลายล้างสูง การใช้อาวุธในปัจจุบันจึงอาจส่งผลต่อความเสียหายอย่างหนัก เช่น แรงระเบิดอาจทำลายล้างคนได้เป็นจำนวนมาก ผู้ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับปัญหาที่เกิดขึ้น อาจได้รับผลกระทบตามไปด้วย อย่างไรก็ตามหากเราเลือกที่จะนำสัตยาเคราะห์มาแก้ไขปัญหาอย่างสันติวิธี จะต้องใช้ความอดทน อดกลั้นเป็นอย่างมาก เพื่อที่จะทำให้ปัญหาที่ต้องการแก้ไขสำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ และหากทุกคนทุกประเทศหันมาใช้สัตยาเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาความรุนแรง ความสูญเสียคงไม่ปรากฏให้เห็นดังเช่นปัจจุบัน

